

Prof. dr Dragan BLAGIĆ*
Vanredni profesor
Pravni fakultet
Univerzitet u Prištini sa privremenim
sedištem u Kosovskoj Mitrovici

Pregledni naučni rad
Primljeno: 25. avgust 2021.
Prihvaćeno: 30. septembar 2021.
UDK: 343.291:343.811-053.26(497.11)
<https://doi.org/10.47152/rkkp.59.2.8>

ZASTARELOST KAZNE MALOLETNIČKOG ZATVORA

Zastarelost je osnov koji dovodi do gašenja krivične sankcije usled proteka zakonom određenog vremena. S obzirom da se zastarelost određuje od strane države putem zakonskih propisa, proizilazi da na kraju predstavlja potpuno odricanje države od prava kažnjavanja zbog proteka vremena. Zastarelost se daje u javnom, opštem društvenom interesu. Kada je reč o krivičnim sankcijama prema maloletnicima, onda kažemo da vaspitne mere ne zastarevaju usled proteka zakonom određenog roka od pravosnažnosti odluke o njihovom izricanju, što i odgovara prirodi, karakteru, sadržini i svrsi ove vrste krivičnih sankcija. Tada dolazi do primene sledećih instituta: a) obustava izvršenja i zamena izrečene vaspitne mere drugom vaspitnom merom (član 24. ZOMUKD) i b) ponovno odlučivanje o vaspitnim merama (član 25. ZOMUKD). U slučaju da je u pitanju stariji maloletnik kome je za učinjeno teško krivično delo izrečena kazna maloletničkog zatvora, može nastupiti zastarelost izvršenja ove kazne u smislu člana 33. ZOMUKD.

Ključne reči: zastarelost, kazna, maloletnik

* e-mail: jelenarakic808@yahoo.com

1. Uvodna razmatranja

Maloletničko krivično zakonodavstvo u načinu propisivanja i izricanja kazne maloletničkog zatvora neposredno dovodi u vezu pojedine institute karakteristične, kako za krivičnopravni položaj maloletnika, tako i za krivičnopravni položaj punoletnih lica. U vezi s tim, predviđaju se posebne zakonske odredbe ZOMUKD koje na jedan sistematičan način regulišu određene zakonske mogućnosti primenljive kod ove kazne. U tom smislu se u toku izvršavanja kazne maloletničkog zatvora kao i posle njenog prestanka, propisuju pravila daljeg sudskog postupanja sa maloletnicima, kako bi se u potpunosti sproveo sudski postupak. Zakonska pravila se konceptualno propisuju tako da se u toku izdržavanja ove kazne mogu primeniti instituti koji utiču na dalji tok sudskog postupka i na samu primenu kazne zatvora. (Milošević, 1983; 28).

Usled proteka određenog vremena dolazi do nemogućnosti daljeg krivičnog gonjenja učinioaca ili prestaje mogućnost izricanja krivične sankcije. U slučaju proteka određenog vremena čija dužina zavisi od težine krivičnog dela ili prirode izrečene krivične sankcije, državi prestaje pravo na kažnjavanje, tj. posle isteka dužeg vremenskog intervala, država se odriče upotrebe tog prava (Cetinić, 1980: 22). Nadalje, kriminalnopolitički razlozi jesu oni koji upravo opravdavaju postojanje instituta zastarelosti, jer na osnovu njega država koristi svoje pravo da sprovede krivično gonjenje i izvršenje krivične sankcije ili da posle protoka određenog vremena nema mogućnosti ostvarivanja prava na kažnjavanje (Stojanović, 2018: 358).

Značajno je reći da navedeni institut ima svoje posebno mesto u odredbama ZOMUKD koje na sveobuhvatan način regulišu pitanja vezana za ovu kaznu. Stoga ćemo u prvom redu ukazati na opšta pitanja, njegov krivičnopravni značaj i ulogu u maloletničkom krivičnom zakonodavstvu, zatim analizirati pojedine zakonske odredbe koje se tiču navedenog instituta, a svakako jesu od važnosti za dalju raspravu.

2. Zastarelost izvršenja kazne maloletničkog zatvora

Uopšteno gledano, zastarelost jeste zakonska mogućnost koja se primenjuje i prema punoletnim i maloletnim učiniocima krivičnih dela. Međutim, razlike u načinu propisivanja postoje kada je u pitanju kazna zatvora ili kazna maloletničkog zatvora, na šta upućuju opšte zakonske odredbe Krivičnog zakonika i odredbe ZOMUKD. Zastarelost kao zakonski osnov koji dovodi do gašenja krivične sankcije usled proteka zakonom određenog vremena prepoznamo i kod

kazne maloletničkog zatvora. Činjenica je da kod instituta zastarelosti razlikujemo dve vrste i to: zastarelost krivičnog gonjenja i zastarelost izvršenja krivičnih sankcija, međutim kada su u pitanju odredbe o zastarelosti kazne maloletničkog zatvora, uočavamo određene razlike prilikom zakonskog propisivanja. Shodno tome, u čl. 33 ZOMUKD sadržana je samostalna odredba po ugledu na ranije krivičnopravne odredbe o maloletnicima (čl. 80 KZ SFRJ) o zastarelosti izvršenja kazne maloletničkog zatvora.

Krivičnopravni mehanizmi regulisanja zastarelosti prilikom kažnjavanja maloletnika odražavaju prisustvo samo jedne vrste zastarelosti i to zastarelosti izvršenja kazne maloletničkog zatvora. S obzirom da je kod zastarelosti krivičnog gonjenja prema opštim pravilima kriterijumi za određivanje dužine rokova jeste propisana kazna za učinjeno krivično delo, dotle kod kazne maloletničkog zatvora ova vrsta zastarelosti nije moguća. Opravdano je zakonski postavljeno da nema posebne zastarelosti krivičnog gonjenja maloletnog učinioca, imajući u vidu da ni za jedno krivično delo nije propisana kazna maloletničkog zatvora. Iz tih razloga, u slučaju učinjenog krivičnog dela od strane maloletnika primenjivaće se opšta pravila iz čl. 103 – 104. Krivičnog zakonika koja se odnose na zastarelost krivičnog gonjenja prema punoletnom učiniocu. ZOMUKD isključivo sadrži odredbu koja reguliše relativnu zastarelost izvršenja kazne maloletničkog zatvora. Nasuprot tome, pitanje apsolutne zastarelosti, toka i prekida roka zastarelosti propisano je u opštim odredbama u čl. 107 – 108. Krivičnog zakonika (Soković, Bejatović, 2009; 92).

Posebnost pravne prirode vaspitnih mera, pored ostalog, u određenoj meri utiče da zakonska rešenja imaju drugačiji kvalitativni karakter. Stoga, ZOMUKD ne predviđa zastarelost izricanja vaspitnih mera, već je regulisano tako da protekom određenog vremena od pravnosnažnosti odluke kojom je izrečena vaspitna mera izvršenje nije započeto, sud će ponovno odlučivati o primeni izrečene mere (čl. 25 ZOMUKD). U ovom slučaju se ne predviđa mogućnost nastupanja zastarelosti vaspitnih mera iako je proteklo određeno vreme, već se ponovo odlučuje o potrebi izvršenja izrečene vaspitne mere. I u situaciji kada se radi o merama bezbednosti izrečene maloletnicima, ZOMUKD ne propisuje nastupanje njihove zastarelosti. Ovde se primenjuju opšta pravila Krivičnog zakonika o zastarelosti izvršenja mera bezbednosti (čl. 106) čiji je rok zastarelosti različit, s obzirom na njihovu vrstu i karakter (Škulić, 2011: 309).

Zastarelost kao pravni osnov omogućuje da se učiniocu krivičnog dela usled proteka određenog vremena ne može izreći krivična sankcija ili se izrečena ne može izvršiti. Nastupanjem zastarelosti prestaje ovlašćenje državnih organa da preduzmu krivično gonjenje odnosno pristupe izvršenju izrečene krivične sankcije. Kao što je rečeno, naše krivično zakonodstvo poznaje dve vrste zastarelosti i to:

zastarelost krivičnog gonjenja i zastarelost izvršenja krivičnih sankcija. S obzirom na specifičnost kazne maloletničkog zatvora, zakonskim odredbama ZOMUKD nisu propisane posebne odredbe o zastarelosti krivičnog gonjenja. Ova vrsta zastarelosti određuje se prema propisanoj kazni, pri čemu kazna maloletničkog zatvora ni za jedno krivično delo nije predviđena. Ukoliko postoji potreba za primenom odredaba o zastarelosti krivičnog gonjenja kod krivičnih dela učinjenih od strane maloletnika, u tom slučaju će se primenjivati opšte odredbe iz čl. 103. i 104. KZ (Lazarević, Grubač, 2005: 82).

U skladu sa iznetim zakonskim rešenjima, odredba iz čl. 33. ZOMUKD propisuje samo jednu vrstu zastarelosti i to: *zastarelost izvršenja kazne maloletničkog zatvora*. Stoga ćemo u narednom izlaganju posebno posvetiti pažnju sadržini i načinu propisivanja ove vrste zastarelosti i ukazati na sličnosti i razlike u odnosu na zakonske odredbe koje se odnose na punoletna lica.

Uopšteno posmatrano, zastarelost izvršenja krivičnih sankcija predstavlja osnov po kome prestaje pravo državnih organa na izvršenje izrečene krivične sankcije usled proteka određenog vremena. U sistemu krivičnih sankcija koje se primenjuju prema maloletnicima, kazna maloletničkog zatvora se odlikuje mnogim specifičnostima u odnosu na kaznu zatvora. Što se tiče same zastarelosti izvršenja kazne maloletničkog zatvora, na osnovu propisanih odredbi, može se zaključiti da razlike postoje u odnosu na kaznu zatvora za punoletna lica, međutim one nisu toliko znatne.

Za zastarelost izvršenja kazne maloletničkog zatvora neophodno je da krivični postupak bude okončan njenim izricanjem i da sudska odluka kojom je kazna izrečena postane pravnosnažna (Cvjetko, Singer, 2011: 223).

Kada su pitanju rokovi zastarelosti izvršenja ove kazne, važi pravilo da se određuju isključivo u zavisnosti od izrečene, a ne od propisane kazne. Zastarelost počinje da teče od trenutka kada je doneta pravnosnažna sudska odluka kojom je učiniocu krivičnog dela izrečena kazna maloletničkog zatvora. U slučaju sticaja krivičnih dela, rok zastarelosti se određuje prema jednoj kazni u granicama koja važe za odmeravanje kazne maloletničkog zatvora za krivična dela izvršena u sticaju. Dakle, ovde važe drugačija pravila odmeravanja u odnosu na odmeravanje kazne zatvora prema punoletnim licima, kod kojih se uzima jedinstvena kazna izrečena za sva krivična dela izvršena u sticaju. Protekom određenog vremena dolazi do toga da državni organi gube pravo na izvršenje kazne maloletničkog zatvora.

Između ostalog, protek određenog vremena dovodi do slabljenja potrebe za kažnjavanjem i ostvarivanjem svrhe kazne i na kraju onemogućuje realizaciju same zaštitne funkcije krivičnog prava (Stojanović, 2018; 331). Stoga ovi razlozi na određen način opravdavaju postojanje ove vrste zastarelosti, jer bi izvršenje kazne posle dužeg vremenskog perioda u kojem nije učinjeno novo krivično delo, učini-

lac u velikoj meri doživeo kao odmazdu. U prilog tome se navodi i činjenica da se na ovaj način ostvaruje pravna sigurnost građana uopšte, gde se učinilac ne može trajno držati u stanju neizvesnosti u pogledu izvršenja izrečene kazne (Babić, Marković, 2008: 505).

Rokovi zastarelosti izvršenja kazne maloletničkog zatvora određeni su prema njenoj visini koja je izrečena pravnosnažnom sudskom odlukom. Prema čl. 33 ZOMUKD kazna maloletničkog zatvora se ne može izvršiti ako je proteklo : a) *deset godina od osude na maloletnički zatvor preko pet godina*, b) *pet godina od osude na maloletnički zatvor preko tri godine*, v) *tri godine od osude na maloletnički zatvor do tri godine*.

Na osnovu izložene regulative, može se uočiti da zakon poznaje samo relativnu zastarelost izvršenja kazne maloletničkog zatvora. Apsolutna zastarelost, tok i prekid zatarelosti izvršenja ove kazne jesu pitanja koja su regulisana opštim odredbama iz čl. 107. Krivičnog zakonika.

Zastarelost izvršenja kazne maloletničkog zatvora nastupa automatski po sili zakona protekom određenog vremena u kome je određeni pravosudni organ bio dužan da preduzme pojedine procesne radnje. Učinilac krivičnog dela ne može se odreći primene ovog instituta, niti pravosudni organi mogu uskratiti njegovu primenu u slučaju kada su ispunjeni navedeni zakonski uslovi. Sud i drugi organi mogu svojim aktivnostima produžiti rokove zastarelosti, ali ne mogu apsolutno isključiti njeno nastupanje. Naime, pravosudni organi u toku vođenja krivičnog postupka obavezni su po službenoj dužnosti da vode računa o rokovima zastarelosti.

Prilikom nastupanja zastarelosti izvršenja kazne maloletničkog zatvora pretpostavlja se da je presuda postala pravnosnažna. Kada je reč o računjanju rokova, sud je u obavezi da po službenoj dužnosti vodi računa o tome i da blagovremeno sprovodi potrebne procesne radnje. U Zakoniku o krivičnom postupku je propisano računjanje rokova (čl. 224) odnosno kada rok počinje da teče i kada se završava. Početak roka u ovom slučaju se računa od dana kada je presuda kojom je ova kazna izrečena postala pravnosnažna, s tim da se u rok zastarelosti uračunava dan kada je presuda postala pravnosnažna. Istekom predviđenog vremenskog perioda u kome nije došlo do izvršenja izrečene kazne po sili zakona nastupa zastarelost (Škulić, 2011: 309).

3. Obustava i prekid zastarevanja izvršenja kazne maloletničkog zatvora

Različite okolnosti mogu dovesti do toga da se ne može otpočeti sa izvršenjem kazne maloletničkog zatvora ili se izvršenje ove kazne ne može nastaviti.

Pravilo je da zastarelost ne teče za vreme za koje se po zakonu izvršenje kazne ne može sprovesti. Stoga, preduzimanje pojedinih radnji od strane nadležnih organa mogu dovesti do obustave izvršenja kazne i za to vreme se rok zastarelosti izvršenja ove kazne ne računa. Kao osnov obustave izvršenja zakonodavac nalaže samo pravne okolnosti odnosno one za koje se po zakonu izvršenje kazne ne može preduzeti. (čl. 107. st. 3. KZ), (Lazarević, 2006; 543).

Zakonodavac je po pitanju obustave i prekida izvršenja kazne maloletničkog zatvora u članu 145. st. 1. i 2. ZOMUKD predvideo da se primenjuju odredbe ovog zakona, s tim da bi za pojedina rešenja trebalo koristiti odredbe Zakona o izvršenju krivičnih sankcija (ZIKS). Nadalje, odredbama čl. 116, 117, i 118. ZOMUKD takođe je regulisano da se pored ovih zakonskih rešenja, primenjuju i opšte odredbe ZIKS, kako bi se mnoge različite situacije normativno najadekvatnije uredile. Navedena regulativa na istovetan način određuju uslove i sadržaj obustave izvršenja vaspitnih mera i kazne maloletničkog zatvora uz mogućnost primene opštih odredbi ZIKS. Štaviše, ZOMUKD u ovom slučaju predstavlja tzv. *lex specialis* u odnosu na ZIKS, pa se iz tih razloga, najpre iscrpljuju sve zakonske mogućnosti ZOMUKD, a potom primenjuju odredbe ZIKS. Sistematika izlaganja je tako postavljena da se odredbe ZOMUKD koje se tiču izvršenja vaspitnih mera primenjuju i kada je u pitanju izvršenje kazne maloletničkog zatvora.

U toku izvršenja kazne maloletničkog zatvora može se odlukom suda iz tzv. *opravdanih razloga* odložiti njeno dalje izvršenje (čl. 116. st. 1. ZOMUKD). Do odlaganja dolazi putem formalno - pravnog akta, koji može biti u obliku molbe maloletnika, njegovog roditelja, usvojioca ili staraoca ili na predlog nadležnog organa starateljstva. Bez obzira na čiji se zahtev pokreće pitanje obustave izvršenja kazne maloletničkog zatvora, neophodno je pozvati se na *opravdane razloge* koje zakon bliže ne određuje. Stoga se prema čl. 118. ZOMUKD nalaže da se u slučaju obustave ili prekida izvršenja kazne maloletničkog zatvora ili završnih mera primenjuju i opšte odredbe ZIKS kojima se detaljnije normativno uređuje odlaganje ili prekid izvršenja kazne zatvora za učinjeno krivično delo. Imajući u vidu navedene odredbe ZOMUKD, u prvom redu se ukazuje na mogućnost primene i pojedinih odredbi ZIKS koje se odnose na izvršenje kazne zatvora (Soković, Bejatović, 2009; 181).

Okolnosti usled kojih može nastati obustava izvršenja kazne zatvora, pozivajući se na opšte odredbe iz čl. 59. ZIKS, a koje se takođe mogu odnositi i u slučaju izvršenja kazne maloletničkog zatvora (Grujić, 2019: 1120), opravdani razlozi jesu upravo one koje su taksativno nabrojane u zakonu. S obzirom na različiti karakter okolnosti koje se uzimaju kao razlog za obustavu, mogu se podeliti na medicinske, porodično – socijalne razloge i neodložne radne i obrazovne

obaveze.¹ Sve navedene okolnosti kada je reč o izvršenju kazne maloletničkog zatvora (Blagić, Grujić, 2018: 503) veće za maloletnike uzima i prilagođava različitim situacijama u kojima se pojavljuje maloletno lice kao osuđeno. Pored navedenih okolnosti, kada je u pitanju obustava izvršenja kazne maloletničkog zatvora, veće za maloletnike u prvom stepenu, ima mogućnost da uzme u obzir i one razloge koji se odnose na psihičko stanje maloletnika, zatim pružanje otpora u toku izdržavanja kazne i druge za koje smatra da mogu biti relevantni prilikom odlučivanja (Perić, 2005; 248).

Postupak odlaganja izvršenja kazne maloletničkog zatvora podrazumeva odlučivanje o molbi ili predlogu ovlašćenih lica donošenjem odgovarajućeg rešenja. Veće za maloletnike u prvom stepenu dužno je da u roku od tri dana od prijema molbe ili predloga odluči da li će doći do odlaganja izvršenja kazne maloletničkog zatvora. Protiv prvostepenog rešenja pravo na žalbu višem sudu u roku od tri dana od prijema rešenja imaju maloletnik, njegov roditelj, usvojilac ili staralac (čl. 116. st. 3. ZOMUKD). Za razliku od navednih lica, *nadležni organ starateljstva nema prvo da podnese žalbu, već možesamo da podnese predlog za odlaganje izvršenjaove kazne.*

Pravilo je da podneta molba ili predlog od strane ovlašćenih lica odlažu izvršenje kazne maloletničkog zatvora sve do nastupanja pravnostažnosti odnosno izvršnosti sudske odluke. Međutim, zakonodavac je u stavu 6. čl. 116. ZOMUKD predvideo izuzetak od ovog pravila u slučaju kada se ponovno odlučuje o odlaganju izvršenja ove kazne. U tom slučaju će sud povodom ponovnog podnošenja molbe utvrditi da li se ovo pravo zloupotrebljava, pa tek onda odlučiti da li žalba protiv novog rešenja ne zadržava izvršenje ove kazne. Ukoliko se u toku postupka utvrdi da se ovo pravo zloupotrebljava od strane maloletnika, njegovog

1 Odlaganje izvršenja kazne zatvora na molbu osuđenog u čl. 59 ZIKS moguće je iz više razloga: 1) ako je osuđeni oboleo od teške akutne bolesti – dok bolest traje ili zbog teške hronične bolesti, ako se stanje osuđenog znatno pogorša, a nema uslova za lečenje u zavodu ili Specijalnoj zatvorskoj bolnici ; 2) ako je osuđena žena navršila šesti mesec trudnoće ili ima dete mlađe od jedne godine – najduže do navršene treće godine života deteta; 3) zbog smrti ili teške bolesti bračnog druga, deteta, usvojenika, roditelja ili usvojitelja osuđenog – najduže tri meseca od dana odlaganja; 4) ako je supruga osuđenog na tri meseca pred porođajem ili je od njenog porođaja proteklo manje od šest meseci, a nema drugih članova domaćinstva koji bi joj pomogli – najduže šest meseci od dana odlaganja; 5) ako su zajedno sa osuđenim na izvršenje kazne pozvani njegov bračni drug ili drugi član zajedničkog domaćinstva ili je neko od njih već u zatvoru – najduže šest meseci od dana odlaganja; 6) ako je osuđenom odlaganje potrebno zbog neodložnih poljskih ili sezonskih radova ili radova izazvanih udesom, a u porodici osuđenog nema potrebne radne snage – najduže tri meseca od dana odlaganja; 7) ako je osuđeni obavezan da završi započeti posao usled čijeg neizvršenja može nastati znatna šteta – najduže tri meseca od dana odlaganja; 8) ako je osuđenom odlaganje potrebno zbog završetka školovanja – najduže šest meseci od dana odlaganja; 9) ako je osuđenom odlaganje potrebno za polaganje već prijavljenih ispita – najduže dva meseca od dana odlaganja. *Službeni Glasnik RS br. 55/2014.*

roditelja, usvojioca ili staraoca, onda žalba neće imati suspenzivno tj. odloženo dejstvo prilikom izvršenja kazne maloletničkog zatvora (Škulić, 2011; 389).

Naposletku, prilikom obustave, vreme za koje se po zakonu izvršenje kazne maloletničkog zatvora nije moglo preduzeti, ne uračunava se u rok zastarelosti. Zastarelost se nastavlja po prestanku *opravdanih razloga* (okolnosti) koji su predstavljali osnov obustave izvršenja kazne maloletničkog zatvora.

Pored obustave izvršenja kazne maloletničkog zatvora, ZOMUKD propisuje u posebnom članu mogućnost *prekida izvršenja ove kazne* (čl. 117). *Prekid izvršenja kazne maloletničkog zatvora* može nastati kada je već započelo njeno izvršenje, međutim iz određenih razloga ipak dolazi do prekida izvršenja. Kao i u slučaju obustave izvršenja, zakonom je predviđeno na koji način, iz koji razloga nastaje prekid, a takođe je regulisan i postupak odlučivanja o prekidu izvršenja. I u ovom slučaju se primenjuju, kako odredbe ZOMUKD, tako i opšte odredbe o prekidu izvršenja (čl. 132 – 138) ZIKS. Stoga se ostavlja sudu koji je sudio u prvom stepenu da u svakom pojedinačnom slučaju primeni tzv. *opravdane razloge* iz čl. 117. ZOMUKD i druge okolnosti (razloge) predviđene odredbom u čl. 59. ZIKS, usled kojih može doći do prekida izvršenja. Pored ostalog, ZOMUKD je u članu 118. naglašeno da se u slučaju prekida izvršenja kazne maloletničkog zatvora, primenjuju opšte odredbe koje uređuju pitanje prekida kazne zatvora za učinjeno krivično delo (Lazarević, Grubač, 2005; 178).

Za razliku od prekida izvršenja kazne zatvora povodom vanrednog pravnog sredstva prema punoletnim licima, odredba ZOMUKD u stavu 2. čl. 117. nalaže posebno rešenje kada se prekid izvršenja kazne maloletničkog zatvora dozvoljava putem zahteva javnog tužioca za maloletnike. Dakle, pravo javnog tužioca za maloletnike je da dozvoli prekid izvršenja ove kazne, ako je protiv rešenja o izvršenju ove kazne podnet zahtev za zaštitu zakonitosti. Odredbama ZOMUKD (čl. 116, 117 i 118) regulisano je da kada se radi o posebnim rešenjima ovog zakona, onda je njegova primena odlučujuća u odnosu na opšte odredbe ZIKS.

Prekid izvršenja kazne maloletničkog zatvora prema članu stavu 3. čl. 117. ZOMUKD može da traje naduže tri meseca, osim u slučaju bolesti maloletnika, kada može trajati i duže. Pretpostavlja se da u ovom slučaju postoji teže oboljenje maloletnika, imajući u vidu razloge predviđene u čl. 59. ZIKS, koji se upravo odnose na tzv. *teške akutne bolesti*. Kao i kod odlaganja izvršenja kazne maloletničkog zatvora, posledica prekida zastarevanja izvršenja ove kazne je da se vreme prekida ne uračunava u njeno trajanje. Za izvršenje kazne maloletničkog zatvora merodavno je vreme koje je poteklo do prekida i ono posle prekida tj. samo, ako se to vreme uzima kao ukupno trajanje ove kazne. Između ostalog, usled

svakog prekida izvršenja ove kazne, zastarevanje počinje ponovo da teče (Perić, 2008; 38).

Nadalje, opštom odredbom (čl. 107 st. 6 i 7) Krivičnog zakonika je propisano da zastarelost izvršenja kazne nastupa nezavisno od toga koliko je trajalo vreme obustave ili prekida izvršenja kazne zatvora. Zastarelost izvršenja kazne nastaje u svakom slučaju kad protekne dvostruko vreme koje se po zakonu traži za zastarelost izvršenja kazne. Reč je o apsolutnoj zastarelosti izvršenja kazne zatvora koja može nastupiti i u toku izdržavanja kazne zatvora usled čega se započeto izvršenje kazne zatvora obustavlja (Stojanović, 2015, 301).

4. Zaključna razmatranja

Do gašenja kazne maloletničkog zatvora može doći usled proteka zakonom određenog vremena od dana kada je presuda, kojom je izrečena kazna maloletničkog zatvora, postala pravosnažna. Po pravilu zastarelost ne teče za vreme, za koje se po zakonu izvršenje kazne maloletničkog zatvora ne može sprovesti. Preduzimanje odgovarajućih radnji od strane nadležnih državnih organa može dovesti do obustave izvršenja ove kazne i za to vreme se rok zastarelosti izvršenja ove kazne ne računa. Zastarelost izvršenja nastupa automatski, protekom određenog vremena u kome je određeni pravni organ bio dužan da preduzme odgovarajuće procesne radnje.

Pravna priroda kazne maloletničkog zatvora na još jedan način ukazuje na posebnost i izuzetnost njene primene, gde istovremeno upućuje na njenu opravdanost izricanja. Shodno tome, prema članu 28. ZOMUKD propisuje se da sud ispita sve okolnosti i proceni da li postoji opravdanost za izricanjem kazne maloletničkog zatvora. Dakle, pored postojanja opštih zakonskih uslova koji moraju kumulativno biti ispunjeni, potrebno je i uverenje sudije u svakom pojedinačnom slučaju da nije opravdano izreći vaspitnu meru, već samo kaznu maloletničkog zatvora. Polazeći od zakonskih uslova da je kazna maloletničkog zatvora izuzetna mera, nesporno je i u teoretskim izlaganjima da ova kazna ima izuzetan odnosno fakultativni karakter što znači da je sud može, ali i ne mora izreći.

Stoga, na osnovu izloženog može se uočiti da zakon poznaje samo relativnu zastarelost izvršenja kazne maloletničkog zatvora. Apsolutna zastarelost, tok i prekid zastarelosti izvršenja ove kazne jesu pitanja koja su regulisana opštim odredbama iz čl. 107. Krivičnog zakonika koja se odnose i na punoletne učinioce. Zastarelost izvršenja kazne maloletničkog zatvora nastupa automatski po sili zakona protekom određenog vremena u kome je određeni pravosudni organ bio dužan da preduzme pojedine procesne radnje.

Literatura

- Babić M, Marković, I. (2008) *Krivično pravo - Opšti deo*. Banja Luka: Pravni fakultet.
- Blagić, D. i Grujić, Z. (2018) General rules for imposing a sentence of juvenile imprisonment. In: *International Scientific Conference „EU Law in Context - Adjustment to membership and challenges of the enlargement“*, *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series – Issue II*, Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Law, Osijek, Croatia, pp. 492-510; <https://doi.org/10.25234/ecllc/7123>
- Cetinić, M. (1980) *Zastarelost u krivičnom pravu SFRJ*. Beograd: Pravni fakultet.
- Cvjetko, B, M. Singer, (2011) *Kaznenopravna odgovornost mladeži u praksi i teoriji*. Zagreb: Pravna knjiga.
- Grujić, Z. (2019) Life imprisonment as an answer to contemporary security challenges – (in)adequacy of the retributive approach, *Teme*, 43(4), pp. 1109-1124, <https://doi.org/10.22190/TEME191018066G>
- Lazarević, Lj, Grubač, M. (2005) *Komentar zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica*. Beograd: Službeni glasnik.
- Lazarević, Lj. (2006) *Komentar Krivičnog zakonika*. Beograd: Službeni glasnik
- Milošević, N. (1983) Uslovni otpust prema maloletnicima. *Pravni život - Časopis za teoriju i praksu*, 1, str. 28-37.
- Perić, O. (2005) *Komentar zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica*. Beograd: Službeni glasnik.
- Perić, O. (2008) *Politika izricanja krivičnih sankcija prema maloletnicima u Srbiji*. Beograd: Službeni glasnik.
- Škulić, M. (2011) *Maloletničko krivično pravo*. Beograd: Pravni fakultet.
- Soković, S. Bejatović, S. (2009) *Maloletničko krivično pravo*. Kragujevac: Pravni fakultet.
- Stojanović, Z. (2015) *Komentar Krivičnog zakonika*. Beograd: Službeni glasnik.
- Stojanović, Z. (2018) *Krivično pravo- opšti deo*. Beograd: Pravni fakultet.

Dragan BLAGIĆ, PhD,
Associate professor
Faculty of Law, University of Priština
temporary settled in Kosovska Mitrovica

STATUTORY OF LIMITATION FOR JUVENILE IMPRISONMENT

Statutory limitation is the base that leads to the expiration of a criminal sanction after a certain period of time. Since the statute of limitation is determined by the state through legal regulations, it means that in the end it represents a complete waiver of the state's right to punish due to the passage of time. Statute of limitation is given to a public, general social interest. When it comes to criminal sanctions against minors, then we say that educational measures do not become obsolete due to the expiration of a certain period of time from the finality of the decision on their imposition, which corresponds to the nature, character, content and purpose of this type of criminal sanctions. Then the following institutes are applied: a) suspension of execution and replacement of the imposed educational measure with another educational measure (Article 24 of the ZOMUKD) and b) re-decision on educational measures (Article 25 of the ZOMUKD). When it comes to an older juvenile who has been sentenced to juvenile imprisonment for a serious crime, the statute of limitation for the execution of that sentence is defined in the Article 33 of the ZOMUKD.

Keywords: *Statutory limitation , punishment, juvenile*